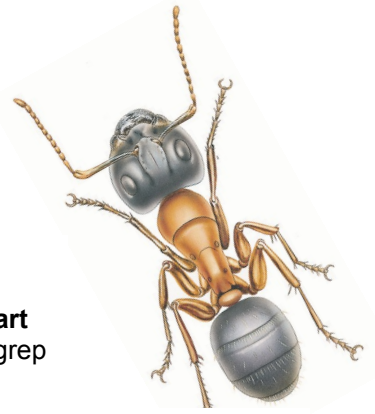

Stokkmaur

(*Camponotus sp.*)

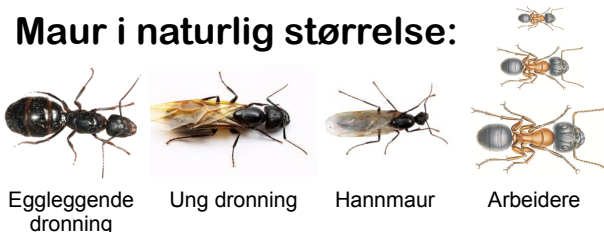

I Norge har vi tre stokkmaurarter som alle kan forekomme i bygninger. Den mest utbredte, **vanlig stokkmaur** (*Camponotus herculeanus*), finnes over hele landet. **Varmekjær stokkmaur** (*Camponotus ligniperda*) finnes nord til Trøndelag. **Sotsvart stokkmaur** (*Camponotus vagus*) er bare funnet på Hvaler i Østfold. Stokkmaurangrep i hus og hytter er vanligst på Østlandet og Sørlandet.

Stokkmaursamfunnet

Stokkmaur skilles fra skogsmaur ved at hodet er helt svart. De vanlige maurene i samfunnet kalles arbeidere og er sterile hunnmaur. I samfunnet er det en eller flere eggleggende dronninger. Disse har hatt vinger, men har klippet dem av seg. I tillegg finnes unge dronninger eller hannmaur. Dette er vingemaure som skal sverme og starte nye samfunn på sommeren. Stokkmaursamfunnet består ofte av flere bo (satellitbo) spredt over et større område, gjerne i samme bygning. Om man fjerner ett av disse, fortsetter resten av samfunnet som før. Maursamfunnet etableres oftest i råteangrepet treverk, men også i tørt virke eller skumplast (eks. isopor), nær varmekilder som pipestokk, varmekabler, solvarme yttervegger osv. Først når samfunnet består av 2-3000 maur og har levd i 7-10 år dannes vingemaure. Mauren lever av insekter og honningdugg fra bladlus. Om vinteren trekker mauren ned i bakken (da kan man finne det tomme boet), og flytter tilbake til boet når varmen kommer.

Maur i naturlig størrelse:

Eggleggende dronning

Ung dronning

Hannmaur

Arbeidere

Maubegreper

Arbeidere - sterile hunnmaur.

Bo / rede / tue - del av et maursamfunn som ligger adskilt fra andre bo i samme samfunn.

Gnagspon - kassert treverk fra det uthulede boet.

Larver - maurlarvene mates i boet av de voksne.

Mauregg - Maurens egg er knapt synlige. Puppene er hvite og kalles feilaktig for mauregg.

Maursamfunn - mange maur som styres av en eller flere dronninger. Kan bestå av mange bo.

Puppe - Når larven skal forvandle seg til voksen, lager den en puppe hvor forvandlingen skjer.

Sverming - vingemaurene kommer ut av boene samtidig fra mange maursamfunn for parring.

Vingemaure / flygemaure - dronninger og hannmaur.

5 fakta om stokkmaur

1 Stokkmaur spiser ikke treverk

Mange tror at stokkmaur spiser treverk, men den klarer ikke å fordøye cellulose og finner ingen næring i treverk. Mauren gnager i treverket for å lage et bo. I løpet av noen uker er boet ferdig, gnagingen stopper og skaden blir ikke større. Tre-bitene som gnages ut kastes (gnagspon).

2 Mauren gjør små skader på huset

Et stokkmaurbo er lite, ca 0,02 - 0,05 m³ eller 20 - 50 liter. Mauren foretrekker å bosette seg i fukt-skadet virke, og ofte finner vi mauren sammen med betydelige råteskader. Disse råteskadene er ikke maurens skyld, selv om dette er lett å tro. Ofte bosetter mauren seg i isopor, dette gir sjelden skader. En sjelden gang gnager den i friskt virke, som oftest tåler konstruksjonen det.

3 Det blir ikke større skader på huset hvis du ikke bekjemper mauren

Stokkmaur gnager ut boet i løpet av noen få uker, deretter bor den i huset i årevis uten å gnage mer. Derfor behøver du ikke bekymre deg for at skadene fra mauren øker. Imidlertid bor kanskje mauren i en råteskade som forverres dersom ikke fuktkilden til råten stoppes.

4 Maursamfunnet dør ikke selv om du tar livet av dronningen

Det er oftest flere stokkmaurdronninger i boet. Noen stokkmaursamfunn har opptil 5 eggleggende dronninger. Dessuten er det alltid unge dronninger i boet som kan overta hvis gamlemor dør.

5 Det er ikke farlig om en befruktet dronning kommer inn i huset ditt

Den unge maurdronningen må fø opp de første larvene med egen innsats og oppspart energi. Hun trenger derfor kort vei til maten og starter boet i en stubbe el. der det er godt med insekter som gir nødvendig protein til larvene. Etter noen år med vekst kan samfunnet flytte inn i hus.

Carpenter ants (uk) - Håstmyra (se) - Hevosmuurahainen (sf) - Herkulesmyre (dk) - Rossamaise (de) - Reuzemieren (nl)

Anticimex AS - tlf: 815 48 250 - www.anticimex.no - firmapost@anticimex.no

Råd mot storkmaur

Forebyggende tiltak mot storkmaur

- 3201 Fjern alle gamle stubber og treverk der det skal bygges. Bruk ikke stubber og treverk til fyllmasse, disse kan mauren etablere seg i.
- 3202 Ikke lagre ved inntil husveggen. Dette tiltrekker seg mauren, da veden ofte har mye insekter.
- 3203 Maur etablerer seg i fukt og råteangrepet virke. Utbedre alle lekkasjer og råteangrep i huset.
- 3204 Maur etablerer seg ofte i isopor og annen skumplast, særlig kombinert med varmekabler.

Inspeksjon mot storkmaur

Stor mauraktivitet eller ingen mauraktivitet gir ikke svar på om det sitter et maurbo i huset. Å lytte etter maur kan bare gjøres i de korte periodene maurene gnager, ellers er det vanskelig å høre.

- 3210 Det er ikke observert mauraktivitet eller spor etter maur. Det kan likevel være et maurbo i huset.
- 3211 Det er mauraktivitet inne i huset. Dette kan bety at det er et maurbo i huset, men også at boet ligger utenfor huset, og at mauren bare passerer gjennom. Se 3230.
- 3212 Det er stor mauraktivitet på grunnmuren. Dette kan bety at det er et maurbo i huset, men mauren kan også være interessert i huset av andre årsaker. Se 3230.
- 3213 Det kan høres at mauren gnager. Dette viser at et bo er under etablering der det gnages. Se 3232.
- 3214 Det er gnagspon fra maur inne i huset, dette viser et maurbo i huset. Se 3232.
- 3215 Det kommer isoporstøv ut fra sprekker i vegg/gulv, dette viser et maurbo i huset. Se 3232.
- 3216 Det dukker opp svermer med vingemaure inne i huset, dette viser et maurbo i huset. Se 3230.
- 3217 Det er døde vingemaure inne, dette viser et maurbo i huset. Se 3230.
- 3218 Det er mauraktivitet i huset i perioden oktober til mars, dette viser et maurbo i huset. Mauren sitter i nærheten av en varmekilde, kanskje varmekabler og isopor/annen skumplast.
- 3219 Det er funnet et tomt (men velholdt) maurbo vinterstid. Dette tyder på at det er et maurangrep i huset, og at mauren kommer tilbake på våren. Dersom boet er ødelagt/borte når mauren våkner fra vinterdvalen, vil de etablere et nytt bo et annet sted i huset. La boet være i fred, og få hjelp til bekjempelsen til våren når mauren er tilbake.

Bekjempelse av storkmaur

Maurbekjempelse er vanskelig, kan kreve flere forsøk og ofte vet man ikke om det ble vellykket.

- 3230 Det er mistanke om at det kanskje er storkmaur i huset, men ikke hvor boet eventuelt sitter. Dersom mauren ikke er plagsom behøver intet å gjøres.
- 3231 Få kyndig hjelp til bekjempelse av storkmaur. Hvis ikke hele boet/samfunnet blir drept i en operasjon, vil resten av mauren flytte til et nytt sted, og man får en ny skade et ukjent sted i huset.
- 3232 Det er lokalisert et maurbo i huset. Maurboet må ikke forstyrres, dersom de skjønner at boet er oppdaget flytter de til et annet sted i huset. Her får man så en ny skade, og man vet ikke lenger hvor boet er. Få kyndig hjelp til bekjempelsen.
- 3233 Det sitter et maurbo i et område der det skal renoveres. Mauren bør bekjempes først, før renoveringen, hvis ikke vil mauren flytte til et annet sted i huset når boet den nå har ødelegges.
- 3234 Dersom et tomt maurbo fjernes/utbedres/sprøytes vinterstid vil mauren finne et nytt sted å bo når de kommer tilbake på våren, og man får en ny maurskade et nytt sted i huset. Vent til mauren har etablert seg før den bekjempes.
- 3235 Det er et storkmaurbo i en stubbe/treverk nær huset. Dersom boet ødelegges delvis kan resten av maursamfunnet flytte inn i huset. La stubben være i fred, eller få kyndig hjelp til å utrydde hele maursamfunnet i stubben. Husk at maurboet kan sitte langt ut i røttene.

Anticimex AS - tlf: 815 48 250 - www.anticimex.no - firmapost@anticimex.no